

Jasenka Kranjčević

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i
stanovanja
HR - 10000 Zagreb, Republike Austrije 20

Izvorni znanstveni članak • Original Scientific Paper
UDK • UDC 72.05:72.036"19"

Rukopis primljen • Manuscript Received: 10.04.1997.
Članak prihvaćen • Article Accepted: 03.12.1997.

Graditelj Srećko (Felix) Florschütz

Novi prilozi za poznavanje arhitektonskog opusa

The Architect Srećko (Felix) Florschütz

New Contributions for Understanding an Architectural
Opus

Ključne riječi • Key words

arh. modern. Zagreba	arch. of modern Zagreb
Florschütz, Srećko	Florschütz, Srećko
najamna vila	tenement villa
samb.-najam. kuća	tenement house

Sažetak • Abstract

U članku se analiziraju novopronađeni projekti graditelja Srećka Florschütza nastali od 1909. do 1930. godine u Zagrebu. Dvostruko veći opus dijeli se u faze koje ocrtavaju njegove karakteristike i stavljaju se u kontekst cjelokupnog stvaralaštva i arhitekture modernoga građanskog Zagreba. Prvi prikaz stvaralaštva Srećka Florschütza objavljen je u "Prostoru" br. 1-2 iz 1994. godine.

The author analyzes newly discovered projects by the architect Srećko Florschütz designed between 1909 and 1930 in Zagreb. His known opus has now doubled. In this paper it is divided into stages, described, and placed in the context of the entire creativity and architecture of modern middle-class Zagreb. The first presentation of Srećko Florschütz's work was published in *Prostor* No. 1-2, 1994.

Uvod

Devetnaesto je stoljeće u Europi vrijeme brojnih socio-gospodarsko-kulturno-znanstvenih promjena. Pod novim valom težnji u cijeloj Europi javlja se nezadovoljstvo postojećim poretkom, te se žele pronaći novi putovi suvremenog života. Uz sve dinamične promjene koje se događaju u Hrvatskoj, Zagreb ima potrebu za planiranim širenjem i građenjem. Usvajanjem dviju regulacijskih osnova te izgradnjom "potkove" Zagreb zacrtava svoj metropoliski izgled i stječe kulturno-prostorne preduvjete za afirmaciju moderne arhitekture. Cjelokupna gospodarska situacija potiče naglu stambenu izgradnju koju su pod novim težnjama stručno i vješto iskoristili arhitekti i graditelji. U umjetničko-arhitektonskim krugovima u Zagrebu početkom XX. stoljeća žestoko se kritizira historicizam, realiziraju se prva secesijska ostvarenja, postavlja se pitanje nacionalnog stila, osnivaju se strukovna udruženja, raspisuju javni natječaji. U to vrijeme vrlo uspješno stvara i djeluje prvi naraštaj školovanih arhitekata, koji je radom stvorio kvalitetne uvjete i ozračje za buduće djelovanje mlađih graditelja koji se vraćaju sa školovanja iz inozemstva. Kovačić i Baranyai dolaze 1900, Bastl 1901, Schön 1903, Fischer 1905, Kalda i Lubynski 1907, Ehrlich i Sunko 1909. Njihove ideje novog secesijskog stila suprotstavljaju se krutosti historicizma. One su sve jače počele prodirati u zagrebačku sredinu, ali s malim zakašnjenjem u odnosu prema Europi. Tako se u prvom desetljeću javlja naraštaj rođen oko 1880.

A razdoblje između dva svjetska rata može se s punim pravom opisati kao zlatno doba hrvatske arhitekture. Arhitektonska ostvarenja D. Iblera, J. Denzlera, Z. Vrkljana, S. Löwyja, S. Gomboša, I. Zemljaka, E. Weismanna, S. Planića, Z. Neumanna, M. Vidakovića, E. Steinmanna i dr. u Hrvatskoj ravnopravno se nose s europskima.

Duh modernizma u Florschützovom djelu

U dvojbi između slikarstva i graditeljstva nakon završetka dekorativno-slikarskog obrta (1895-1898) na Kraljevskoj zemaljskoj obrtnoj školi u Zagrebu S. Florschütz se zbog vida, ipak odlučio za graditeljstvo. Školovanje je nastavio najprije na *Graditeljskoj školi u Zagrebu* (1898-1902), a zatim na *Visokoj Kraljevskoj bavarskoj tehničkoj školi u Münchenu* (1904-1906). Praksu je obavljao i kod poznatog Josipa pl. Vancaša u Sarajevu (1907). Nakon stjecanja statusa ovlaštenoga graditelja S. Florschütz, zajedno sa školskim i akademskim kolegom Aleksandrom Gyikettom i J. Kaučićem, u ljeto 1909. godine osniva građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta, ovlašteni graditelji".¹ Poduzetništvo djeluje do 1913. godine. Građevno je poduzetništvo odmah nakon osnivanja započelo intenzivno raditi, a za dobivene poslove zasigurno je zaslužan J. Kaučić, koji je stekao iskustvo u građevnom poduzetništvu "Kaučić-Jurdana". Novo poduzetništvo nastavlja započeti posao poduzetništva "Kaučić-Jurdana", što je vidljivo iz projekta za dogradnju drugog kata *kuće Vrbanić* u Prilazu 32. Prvu varijantu potpisuje poduzetništvo "J. Kaučić i Jurdana", a realiziranu varijantu potpisuje poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta".

¹ Godine 1913. S. Florschütz istupa iz poduzetništva, a Kaučić i Gyiketta nastavljaju zajedničko djelovanje.

Iz samo prva četiri mjeseca postojanja pronađeno je (za sada) pet projekata: dogradnja *kuće Mihalić* u Nazorovoj, izgradnja *kuće Turčić* u Staroj Knežiji, dogradnja *kuće Vrbanić* u Prilazu, izgradnja

SL. 1. Stambeno-poslovna prizemnica Turčić, Stara Knežija 13, (projekt 1909.), nije izvedena

Izvor • Source
Povijesni arhiv grada Zagreba (PAZ)

FG. 1. Residential-business single story Turčić house, Stara Knežija 13, (design 1909), not built

zgrade Društva za posmrtnu pripomoć na uglu Gundulićeve i Hebrangove te izgradnja kuće Katičić u Gajevoj. Od pet projekata tri je potpisao Kaučić, jedan Florschütz, a jedan Gyiketta. Projekt za dogradnju kuće Vrbanić potpisao je Kaučić, a oblikovanje pročelja sa stupovima u rubnim prozorima na posljednjem katu, koji naglašavaju rubove kuća, upućuje na suradnju s Florschützom, jer su na sličan način oblikovana ulična pročelja posljednjih katova kuća Kiseljak, Jakoby i Bosnodolsky.

Pronalaskom projekta kuće Turčić u Staroj Knežiji 13 (nije izvedeno) pomiče se početak Florschützova javnog djelovanja godinu dana ranije, i to sa 1910. na 1909. godinu.² Zbog skromnih financijskih mogućnosti investitora Florschütz projektira malu kuću tlocrtnog oblika slova L. Iz jednostavnoga i skromnog oblikovanja upotrebom horizontalnih profilacija, oblikovanja prozora i krovnog vijenca vidljiv je secesijski izraz vješto prilagođen financijskim mogućnostima.

Iz prve godine rada poduzetništva svakako je najveći posao dovršenje ugaone trokatnice Društva za posmrtnu pripomoć na uglu Gundulićeve i Hebrangove. Prvobitni prijedlog projekta po kojemu je započeta izgradnja izradilo je za to vrijeme vrlo jako građevno poduzetništvo "Hönigsberg i Deutsch".³ Promjedbeni projekt i daljnja izvedba povjereni su mladom građevnom poduzetništvu "Kaučić-Florschütz-Gyiketta". U tlocrtu i dimenzijama napravljena su manja odstupanja od prvobitnog projekta, a oblikovanje pročelja izvedeno je potpuno različito. Odustajanjem od historicističkog oblikovanja pročelja ukrašenog erkerima, brojnim pilastrima i mansardnim krovštem prema zamisli poduzeća "Hönigsberg i Deutsch" pročelje je gotovo puristički oblikovano. Bez obzira na to što je promjedbeni projekt u cijelosti potpisao Kaučić, i tu se nazire Florschützovo sudjelovanje u projektu, osobito na temelju oblikovanja zabata na uličnim stranama krovšta.

Godine 1910. i 1911. Florschütz projektira pet stambeno-najamnih kuća: Čobalj u Ilici 144⁴ (1910), Jakoby u Gajevoj 55 (1910/1911),

2 U početak javnog djelovanja bio je određen projektom stambeno-najamne kuće Jakoby 1910. godine. Vidjeti Kranjčević, Jasenka (1994): *Graditelj Srečko Florschütz, 1882-1960*, "Prostor" 2 (1-2): 136.

3 Na projektu se potpisao mladi arhitekt Otto Goldscheider.

4 Uz kuću Čobalj R. Lubyanski istodobno radi stambeno-najamne kuće br. 146 i 148.

SL. 2. Zgrada Društva za posmrtnu pripomoć, Gundulićeva 31/Hebrangova (Kaučić-Florschütz-Gyiketta, 1909/1910. g.)

Izvor • Source
PAZ

FG. 2. Building of Society for Aid with Funeral Expenses, Gundulićeva 31/Hebrangova (Kaučić-Florschütz-Gyiketta, 1909/10)

dvorišnu kuću Jakoby (1910) u Gajevoj 55a, *kuću u ulici Ribnjak 10 i Kiseljak* u Gajevoj 53 (1911/1912). Tlocrt novopronađenog projekta *kuće Čobalj* baziran je na već prihvaćenom tlocrtu stambeno-najamnih kuća, a trodjelno simetrično pročelje ukrašeno je samo vertikalnim paralelnim bisernicama između prozora, lažnim balkonom u sredini prvog kata i lažnim zabatnim završecima na prizemnim i mansardnim prozorima.

Na temelju oblikovanja navedenih stambeno-najamnih kuća vidi se da se ono kreće u granicama ekspresionističke artikulacije.

Početak stoljeća Nazorova je ulica⁵ vrlo atraktivan predio za gradnju obiteljskih vila. Od 1909. do 1912. godine poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta" u Nazorovoj izvodi četiri građevine: promjedbeni projekt za dvokatnu *kuću Mihalić* 1909/1910. u Nazorovoj 4, *najamnu vilu Marković* 1910/1911. u Nazorovoj 20⁶, *zgradu društva "Ljubav bližnjega"* 1910/1911. u Nazorovoj 24 i *kuću Dobrowolsky* na uglu Nazorove 2 i Britanskog trga (1912/1913).

Projekt najamne *vile Marković* potpisali su Florschütz i Gyiketta i može se opisati kao vila na kojoj je najviše vidljiv utjecaj bečke secesije. Valovitost linija u oblikovanju krovišta, prozora, vrata i lođe daju kući raskošan izgled na standardiziranoj parceli. Svojim secesijskim oblikovanjem najbliža je *kući Gyiketta* na Tuškancu iz 1911. godine.

Projekt *zgrade društva "Ljubav bližnjega"* u cijelosti potpisuje Gyiketta.⁷ Zgrada nesvakidašnje namjene izgrađena je na standard-

5 V. Kovačić 1903/1904. radi *kuću Auer* u Nazorovoj 10, A. Baranyai podiže 1908. prvu zagrebačku najamnu vilu *Harnisch*, R. Lubynski *kuću Zaić* u Nazorovoj 3 1908. itd.

6 Projekt *kuće Marković* u PAZ nalazi se na adresi Nazorova 18.

7 Iako je *zgrada društva "Ljubav bližnjega"* nekad služila za javno okupljanje, danas je njezina namjena stambena.

SL. 3. Zgrada Društva za posmrtnu pripomoć, Gundulićeva 31/Hebrangova (Hönigsberg i Deutsch, 1909/1910. g.)

Izvor • Source
PAZ

FG. 3. Building of Society for Aid with Funeral Expenses, Gundulićeva 31/Hebrangova (Hönigsberg i Deutsch, 1909/10)

iziranoj građevnoj parceli nedaleko od *vile Marković* i smještena je na uobičajenoj građevnoj liniji. Tlocrt kuće s velikom elipsastom dvoranom u stražnjem dijelu odudara od tlocrta postojećih kuća.

Glavni akcent u tlocrtu i pročelju kuće *Dobrowolsky* dan je ugaonom peterokutnom erkeru koji na pročelju posljednjeg kata završava pročeljom plastikom u obliku vijenca. Rubovi kuća u tlocrtu i pročelju naglašeni su plitkim četvrtastim istacima.⁸ Oblikovanje kuće iz projekta neznatno se razlikuje od realiziranog stanja, jer je raskinut ugovor s investitorom, a na pročelje kuće upisuje se izvođač radova "Pollak-Albert-Bornstein".

Zajedno s graditeljem Gyikettom, Florschütz 1913/1914. radi pregradnju dvorišne i dogradnju dviju uličnih kuća *Kajfeš* u Kačićevoj 4°, spajajući ih oblikovno u jednu. Pročelja posljednjih triju katova oblikovana su simetrično, na način da su kroz posljednja dva kata u sredini pročelja istaknuta četiri plitka pilastra koji završavaju jonskim kapitelima.

U tim prvim godinama Florschützova stvaralaštva očituje se vrlo jak utjecaj modernizma, odnosno Münchenskog školovanja, koji autor vješto prilagođava zagrebačkoj sredini. No ne može se poreći ni to da je na početku svog stvaralaštva Florschütz imao uzor i u Kovačićevu stvaralaštvu - *kućama dvojci Oršić-Divković* u Masarykovoju. Iz projekata pronađenih u poduzetništvu Florschütz je najviše sklonosti pokazivao ekspresionističko-apstraktnom oblikovanju, što se očituje iz stambeno-najamnih kuća u *Gajevoj, Ribnjaku* i *Ilici*. A najviše sklonosti bečkoj secesiji u poduzetništvu pokazuje A. Gyiketta, što je vidljivo iz projekta kuće *Marković, vlastite vile* i zgrade društva "*Ljubav bližnjega*".

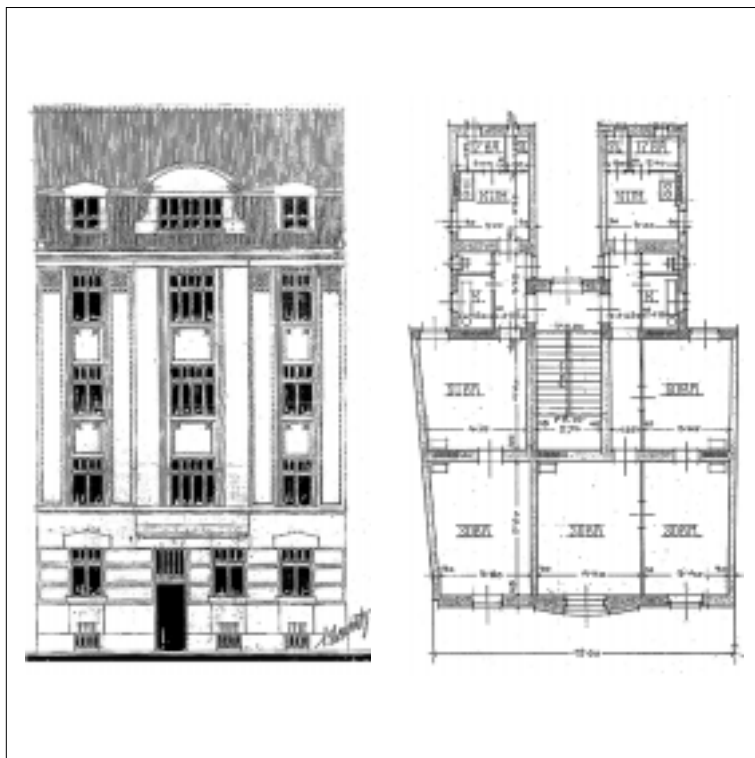
⁸ Vanjsko oblikovanje kuće nije sasvim karakteristično za S. Florschütza iz tog razdoblja, a nastalo je pod utjecajem investitora.

⁹ Kuća *Kajfeš* nalazi se uz ugaonu kuću *Gayer* na uglu Ilice i Kačićeve autora S. Podhorskog iz 1907/1908. U PAZ kuća se nalazi na adresi Kačićeva 2a.

**SL. 4. Stambeno-najamna
kuća Čobalj, Ilica 144
(1910.)**

Izvor • Source
PAZ

**FG. 4. Čobalj house,
Ilica 144 (1910)**

Uoči Prvoga svjetskog rata Florschütz napušta Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta" i osniva poduzetništvo pod nazivom "S. Florschütz i drug", koje djeluje do sredine 1921. godine. Od tog su poduzetništva pronađena četiri projekta: *stambeno-najamna kuća Bosnodolsky* na Trgu I. Mažuranića 7, *garaže* u Gundulićevoj 21, *kuća Mihalić* u Bosanskoj 21 (nije izvedena), a nakon rata *kuća Čango-Zeissler* na Medveščaku.

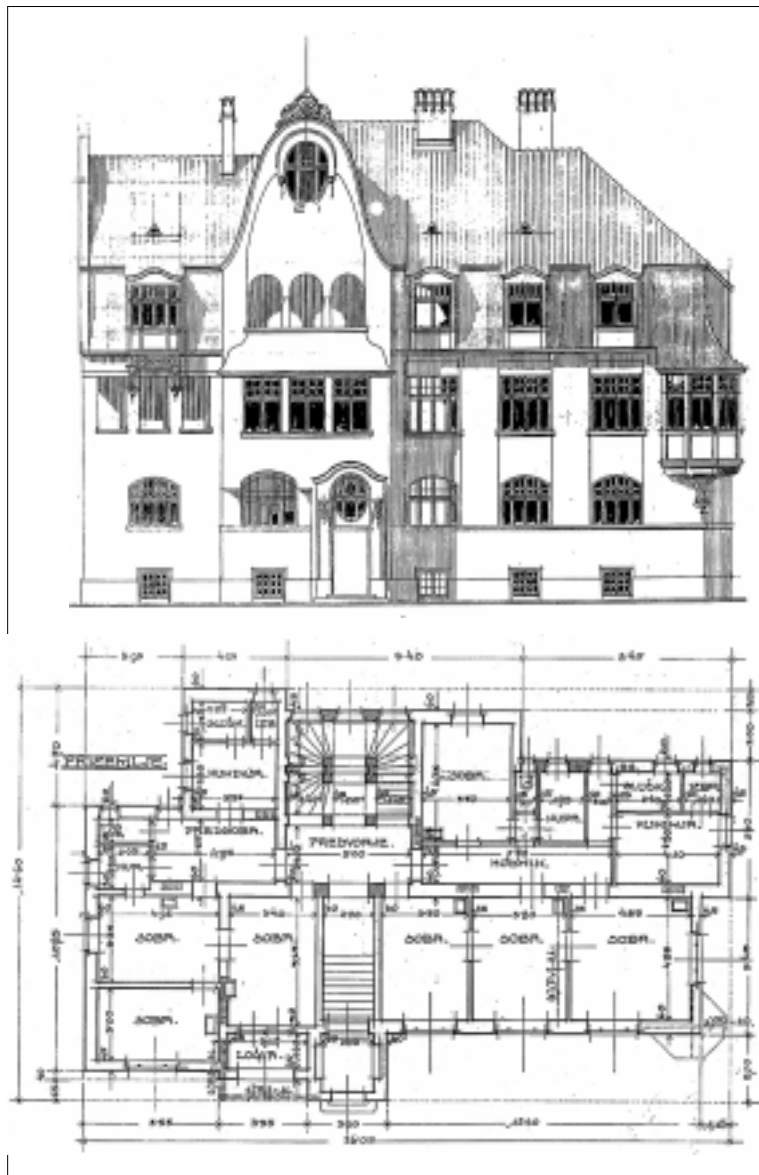
Povratak historicizmu

Godine 1921., zajedno s braćom Hintermeier, Florschütz osniva novo poduzetništvo i time započinje njegova druga stvaralačka faza. U tom razdoblju nastaju stambeno-poslovne *zgrade poduzetništva* (kuća, skladište i garaže) u Žajinoj, *obiteljske kuće* na Medveščaku, u *Kušlanovoj*, *stambeno-najamne kuće* u *Masarykovojoj*, *Miškecovu prolazu*, *kino Europa*, *kuća* u *Istarskoj* i *Jurjevskoj*, *Ljevaonica metala* i *tvornica alatnih strojeva "Braća Ševčik"* u Prilazu baruna Filipovića, te brojne dogradnje i pregradnje.

Prvi za sada poznati projekt Srećka Florschütza iz novog poduzetništva jest prijedlog dogradnje *poslovno-najamne kuće Perok* u dvorištu Masarykove 11 (1921). Ideju o najamnim poslovnim prostorijama u dvorištu, i to kroz tri etaže, koja nije realizirana, Florschütz ponavlja i dopunjuje *stambenim prostorom duž cijelog Miškecova prolaza* na potezu Masarykova - Varšavska (1924/1925).

Godine 1922. Florschütz u Žajinoj 23 realizira *vlastitu malu stambenu kuću*¹⁰ na kojoj dominira raznolikost otvora i višestrešnost krovišta. Iako je sjedište poduzetništva u Dalmatinskoj 10, Flor-

¹⁰ U magistarskom radu kuća je datirana s 1925. godinom. Zahvaljujuću gđi. D. Čengić, projekt kuće, ureda, skladišta i garaže pronađen je na adresi Magazinska 70.

SL. 5. Kuća Marković, Nazorova 20 (1910/1911.)

Izvor • Source
PAZ

FG. 5. Marković House, Nazorova 20 (1910/11)

schützova kuća sve više služi za potrebe poduzetništva. Tako u dvorišnom dijelu Florschütz gradi *urede s garažom* (1923) i *skladište* (1927).

Analizira li se oblikovanje *kuća Čango-Zeisler, Hahn-Weismayer, Paspas, Mladić-Kučko*¹¹, *Mazzura* te *Firinger-Jančiković* iz dvadesetih godina, vidljivo je da ih karakteriziraju masivni reprezentativni historicistički oblici koji kulminiraju u *stambeno-najamnim kućama Müller*.

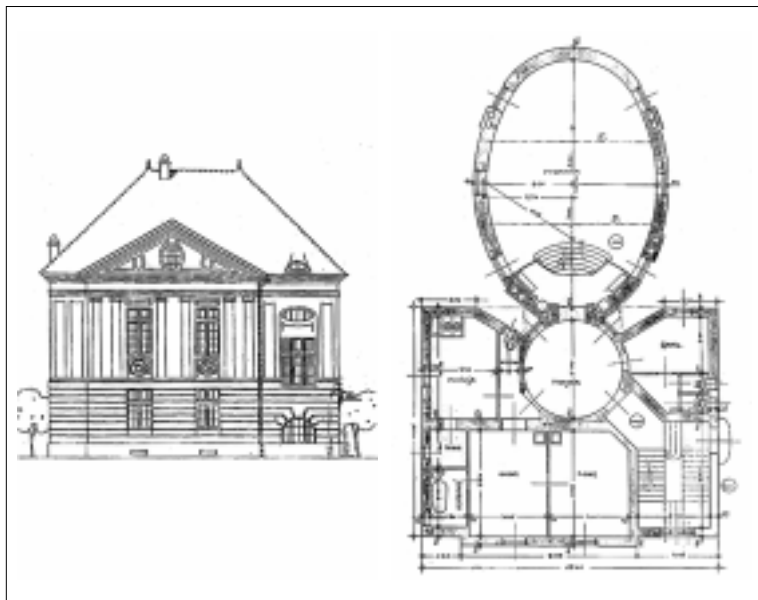
Dogradnja *kuće Vasić* 1923. godine u Gundulićevoj 23 rijedak je primjer Florschützova purističkog oblikovanja početkom dvadesetih. Na dvokatno secesijsko pročelje iz 1907. Benedika i Baran-

11 Florschütz 1926. godine za Stanka Mladić - Kučka usklađuje postojeće stanje s izvedenim stanjem i dograđuje drugi kat na Trgu Vlatka Mačeka 4. Kuća je kasnije dograđena. *Kuća Mladić - Kučko* nalazi se uz *kuću Paspas*, odnosno na sjevernoj strani trga.

**SL. 6. Zgrada društva
"Ljubav bližnjega",
Nazorova 24 (1911.)**

Izvor • Source
PAZ

**FG. 6. Building of the
Love Thy Neighbour
Society, Nazorova 24
(1911)**

yaia Florschütz dograđuje treći kat i preuređuje cijelo pročelje. Sedam godina kasnije odmah do nje projektira *stambeno-poslovnu četverokatnicu* sličnog oblikovanja za gosp. *Dirnbachera*.

Za vrijeme izgradnje *poteza Masarykova - Varšavska* Hintermeier kao suvlasnik poduzetništva 1924. godine projektira dogradnju kuće u *Maksimirskoj 25*, 1926. godine potpisuje prijedlog *dvorišne dvokatne kuće na Marulićevu trgu 10*¹² i dogradnju *mansarde u Krajiškoj 25*¹³.

Krajem dvadesetih Florschütz u oblikovanju sve više upotrebljava ravne linije (povratak modernizmu), što je vidljivo iz *kuće Weller* i *kuće Dirnbacher*.

Regionalni pristup

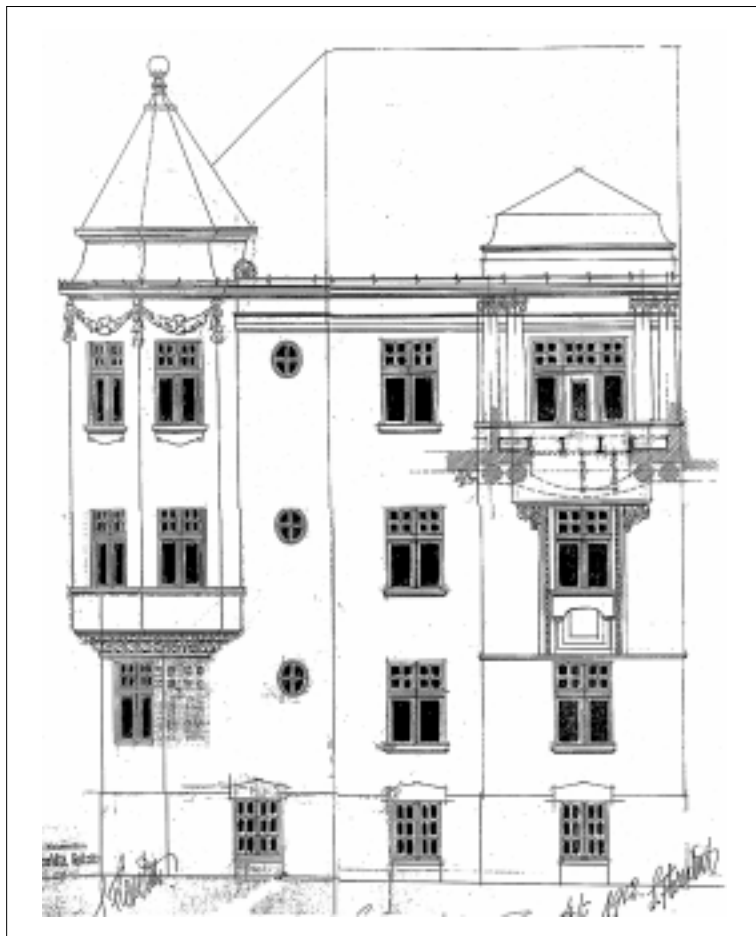
Iz tog razdoblja tijekom ovog istraživanja nije pronađen ni jedan novi projekt. Ali proučavanjem cjelokupnoga Florschützova stvaralaštva, stvaralaštvo od 1938. do 1956. godine dobilo je novu dimenziju.

Trogodišnji Florschützov rad na *obnovi sela Kolarec*¹⁴ kod Križevaca, prostorno-arhitektonski označuje poštovanje i uporabu regionalnih arhitektonskih karakteristika u njegovu stvaralaštvu. Regionalne oblikovne karakteristike potkalničkog kraja Florschütz je vješto ukomponirao u moderna shvaćanja obnove sela. U *obnovi sela Kolarec*, Florschütz ide dalje, pa u smislu *Gesamtkunstwerka* radi od izrade regulacijskog plana pa do projektiranja seljačkog namještaja. Projektiranjem različitih oblika i veličina kuća postigao je da selo djeluje jedinstveno i prepoznatljivo, a različitim varijacijama osnovne jedinice seoske kuće istodobno je proveo tipizaciju i individualizaciju kuća. I nakon Drugoga svjetskog rata Florschütz se u stvaralaštvu koristi regionalnim arhitektonskim karakteristikama. Tako je u seoskom prostoru iznimno kvalitetno oblikovao *zgrade poljoprivrednih zadruga u Gornjoj Rijeci* (kod Križevaca), *Visokome* (kod Novog Marofa) i *općinsku zgradu u Sv. Ivanu Zelini*.

¹² Uličnu su kuću 1905. projektirali Pilar-Mally-Bauda.

¹³ Nije izvedena.

¹⁴ Vidjeti: Kranjčević, Jasenka (1994): *Jedinstven primjer sveobuhvatnog dizajna ruralnih naselja u Hrvatskoj, Obnova izgorjelog sela Kolarec*, "Sociologija sela" 32 (3/4): 123-128, Zagreb.

SL. 7. Stambeno-najamna kuća Dobrowolsky, Nazorova 2 (1912/1913.)

Izvor • Source
PAZ

FG. 7. Dobrowolsky house, Nazorova 2 (1912/13)

Zaključak

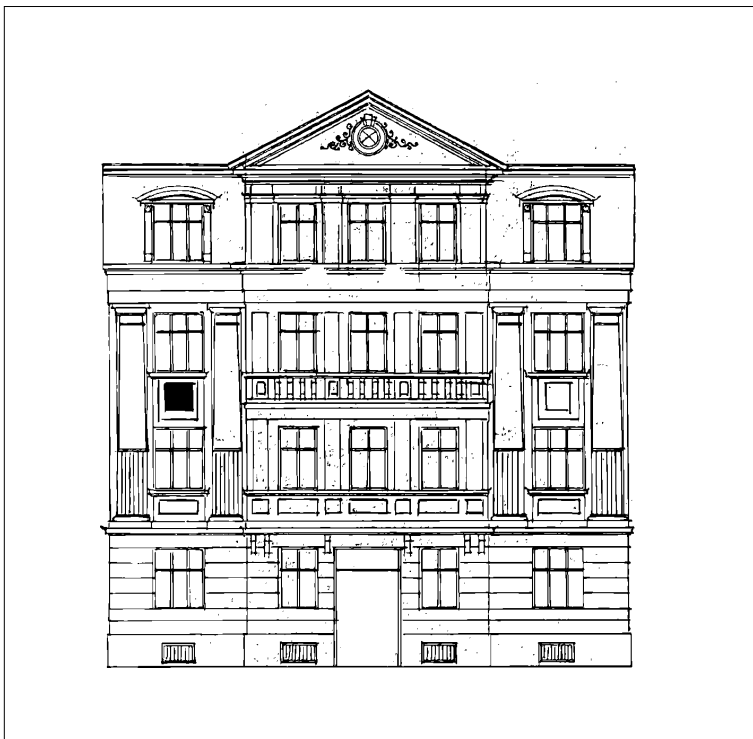
S obzirom na to da nije pronađena nikakva evidencijska knjiga građevnih poduzetništava u kojima je Florschütz djelovao, da se u ostavštini Florschütza nalaze još dvije fotografije izvedenih kuća nepoznate lokacije, da nema potkrijepljenih podataka o njegovu djelovanju od 1930. do 1936. godine te da njegov rad nije izazivao stručne rasprave, ovaj je rad još uvijek samo dopuna poznavanja njegova arhitektonskog stvaralaštva i poduzetništava u kojima je djelovao. Njegovo cjelokupno do sada poznato stvaralaštvo podijeljeno je u tri faze. Prva seže od 1909. do 1920., druga od 1920/1921. do 1930., a treća od 1938. do 1956. godine. U oblikovanju prvu fazu karakterizira *duh modernizma*, drugu *povratak historicizmu*, da bi se na kraju vratio modernizmu, a treću fazu obilježava upotreba *regionalnih oblikovnih karakteristika*. Produktivnost je podjednaka u svim Florschützovim fazama. Iako postoje nepotvrđeni podaci da je Florschütz djelovao od 1930. do 1936. u Sloveniji, to nije dokazano.

Proučavanjem dvostruko većega arhitektonskog opusa graditelja Srečka Florschütza može se zaključiti da je riječ o svestranome,

SL. 8. Kuća Vinski, dogradnja mansarde, Krajiška 25, pročelje

Izvor • Source
PAZ

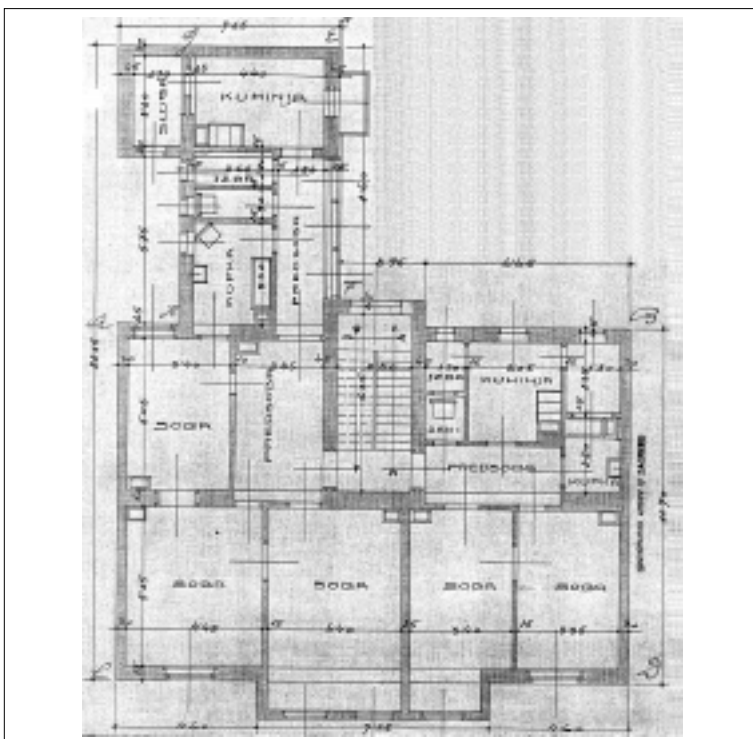
FG. 8. House Vinski, addition mansard, Krajiška 25, fasade

SL. 9. Kuća Vinski, dogradnja mansarde, Krajiška 25, tlocrt

Izvor • Source
PAZ

FG. 9. House Vinski, addition mansard, Krajiška 25, plan

SL. 10. Dogradnja trećeg kata i preuređenje pročelja stambeno-najamne kuće Kajfeš, Kačićeva 4 (1913/1914.)

Izvor • Source
PAZ

FG. 10. Third story annex and reconstructed facade of the Kajfeš tenement house, Kačićeva 4 (1913/14)

kvalitetnom i vrlo produktivnom graditelju svog vremena. Podvrgnut tržištu, stvarajući prema suvremenim kretanjima u arhitekturi i nudeći cjelokupne građevne usluge od projektiranja do uporabne dozvole, nije mu ostalo vremena za programatsko djelovanje. No svojim ostvarenjima, pogotovu u prvoj fazi, pokazao je suvereno poznavanje modernih arhitektonskih kretanja. Tako *kuće Jakoby i Kiseljak* u Gajevoj pripadaju vrlo kvalitetnim djelima zagrebačke arhitekture prvog desetljeća XX. stoljeća. Za drugu fazu karakteristične su dvije krajnosti. Dok je oblikovanje označeno povratkom historicismu, za svladavanje velikih raspona u *Ljevaonici metala i tvornici alata* Florschütz upotrebljava suvremenu konstrukciju - metalnu rešetkastu konstrukciju. Krajem dvadesetih vratio se purističkom oblikovanju.

Treća faza također je nastavak profesionalno kvalitetnog pristupa arhitekturi, a očituje se upotrebom regionalnih oblikovnih karakteristika u projektiranju. Primjenom total dizajna i očuvanjem regionalnih karakteristika *obnova sela Kolarec* do danas je jedinstven primjer planiranja ruralnih naselja u Hrvatskoj.

Stoga ukupno arhitektonsko stvaralaštvo graditelja Srečka Florschütza, od projektiranja do izvedbe stambeno-najamnih kuća, vila, kina, tvornice, obnove pogorjelog sela Kolarec, zgrada poljoprivrednih zadruga, namještaja te sudjelovanje na arhitektonskom natječaju, izložbi i poznavanje likovnog opusa čine originalan opus i doprinos razvoju stambene i industrijske arhitekture u prvoj polovici XX. stoljeća u Hrvatskoj.

■

Pregled cjelokupnog stvaralaštva Srećka Florschütza i poduzetništva u kojima je djelovao (prema fazama)*

I. faza:

■ Srećko Florschütz i građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta"

1	1909	- stamb.-posl. prizemnica Turčić, Stara Knežija 13, nije izvedena
2	1910	- stambeno-najamna kuća Katičić, Gajeva 57
3	1909/1910	- dogradnja II. kata stamb.-najam. kuće Vrbanić, Prilaz Đ. Deželića 32
4	1909/1910	- zgrada Društva za posmrtnu pripomoć, Gundulićeva 31
5	1909/1910	- kuća Mihalić, Nazorova 4
6	1910	- stambeno-najamna kuća Čobalj, Ilica 144
7	1910	- dvorišna stambeno-najamna kuća Jakoby, Gajeva 55a
8	1910/1911	- stambeno-najamna kuća Jakoby, Gajeva 55
9	1910/1911	- kuća Marković, Nazorova 20
10	1911	- zgrada društva "Ljubav bližnjega", Nazorova 24
11	?	- stambeno-najamna kuća, Ribnjak 10
12	1911/1912	- stambeno-najamna kuća Kiseljak, Gajeva 53
13	1911/1912	- obiteljska kuća Gyiketta, Tuškanac 70
14	1912	- preuređenje verande u zimski vrt, kuća Radičević, Pantovčak 90
15	1912/1913	- stambeno-najamna kuća Dobrowolsky, Nazorova 2
16	1913/1914	- dogradnja III. kata i preuređenje pročelja kuće Kajfeš, Kačićeva 2a

■ Srećko Florschütz i građevno poduzetništvo "Srećko Florschütz i drug"

17	1914/1915	- stambeno-najamna kuća Bosnodolsky, Trg Ivana Mažuranića 7
18	1914/1915	- garaže Dirnbacher, dvorište Gundulićeve 21
19	1915	- izgradnja balkona na postojećoj jednokatnici Heinz, Draškovićeva 13
20	1915/1916	- kuća Mihalić, Bosanska 21, nije izvedena
21	1920/1921	- kuća Čango-Zeisler, Medveščak 50

II. faza: Srećko Florschütz i građevno poduzetništvo "Srećko Florschütz i braća Hintermeier"

22	1921	- adaptacija ulične kuće i dogradnja poslovno-najamne kuće Perok u dvorištu, Masarykova 11, nije izvedeno
23	1921/1922	- kuća dvojci Hahn-Weismayer, Medveščak 60-62
24	?	- Ljevaonica metala i tvornica alatnih strojeva "Braća Ševčik", Prilaz baruna Filipovića 18
25	1922	- kuća Florschütz, A. Žaje 23
*	1922	- dvorišna zgrada, Ilica 36
26	1923	- izgradnja ureda, skladišta i garaže, Petračićeva 15
27	1923	- kuća Markulin, Nova cesta 49, nije izvedena
28	1923	- dogradnja III. kata i preuređenje pročelja kuće Vasić, Gundulićeva 23
29	1923/1924	- kuća Horvat, Kušlanova 21
30	1923/1924	- stambeno-najamna kuća Paspas, Trg V. Mačeka 2
31	1924	- dogradnja tavana na kući Marković-Žanić, Maksimirska 25, nije izvedeno
32	1924	- stambeno-poslovna najamna kuća Müller, Masarykova 10
33	1924	- stamb.-posl. najamna kuća Müller, Varšavska 4, nije izvedena
34	1924	- stambeno-poslovna najamna kuća Müller, Miškecov prolaz
35	1924/1925	- kino Europa
36	1926	- dogradnja mansarde na kući Vinski, Krajiška 25, nije izvedena
37	1926/1927	- dvorišna dogradnja kuće Kraus Marulićev trg 10, nije izvedeno
38	1926/1927	- dogradnja II. kata stamb.-najam. kuće Mladić - Kučko, Trg V. Mačeka 4

III. faza: Srećko Florschütz

39	1927/1928	- kuća Firingner, Istarska 31a
40	1928/1929	- kuća Mazzura, Jurjevska 27b
41	1929	- uređenje parfumerije Luxol, Teslina 7
42	1929/1930	- dogradnja trećeg kata kuće Riedl, Hatzova 21
43	1930	- prigradnja kuhinje u kući Michl, Marulićev trg 3
44	1930	- kuća Špiček, Livadićeva b.b., nije izvedena
45	1930/1931	- stambeno-poslovna najamna kuća Weller, Đorđićeva 6
46	1930/1931	- stambeno-poslovna najamna kuća Dirnbacher, Gundulićeva 21
	1938-1941	- obnova pogorjelog sela Kolarec kod Krizevaca
	1947/1952	- zgrada poljoprivredne zadruge u Visokom kod N. Marofa
	oko 1950	- zgrada općine u Sv. Ivanu Zelini
	1955/1956	- zgrada poljoprivredne zadruge u Gornjoj Rijeci kod Krizevaca

* Ako je uz neku građevinu upisana samo jedna godina, to znači da je te godine izdana građevna i uporabna dozvola. Ako su uz građevinu upisane dvije godine, to znači da je u prvoj godini izdana građevna dozvola, a u drugoj godini uporabna dozvola.

Podebljane su godine ispred novopronađenih projekata Srećka Florschütza i poduzetništva u kojima je djelovao u Zagrebu.

Za podatke zahvaljujem prof. dr. sc. Vladimiru Bedenku, Aleksanderu Laslu, dipl. ing. arh., dr. sc. Zlatku Juriću, Dubravki Čengić prof., mr. Darji Radović-Mahečić i Sandri Jurašić, dipl. ing. arh.

Brojevi na karti odgovaraju rednim brojevima građevina u *Pregled cjelokupnog stvaralaštva Srećka Florschütza i poduzetništva u kojima je djelovao (prema fazama)* (popis lijevo)

Numbers on the map represent the numbers of the buildings listed on the left page.

SL. 11. Prikaz lokacija građevina iz stvaralaštva Srećka Florschütza i poduzetništva u kojima je djelovao u Zagrebu od 1909. do 1930.

Sastavila • Made by
J. Kranjčević

FG. 11. Locations of buildings by Srećko Florschütz and building contractors he worked with in Zagreb from 1909 to 1930

Kataloški pregled novopronađenih projekata Srećka Florschütza i poduzetništva u kojima je djelovao

Godina 1909.

Građevina:	obiteljska prizemnica Turčić
Investitor:	Gabrijel i Tereza Turčić
Lokacija danas:	St. Knežija 13
Lokacija nekad:	Kalinovica
Dat. projekta:	IX/1909.
Dat. građ. dozv.:	nije izvedeno
Projektant:	Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta", projekt potpisao Srećko Florschütz
Izvor:	PAZ

Godina 1909.

Građevina:	dogradnja II. kata stambeno-najamne kuće Vrbanić
Investitor:	Marica, Marta i Ivanka Vrbanić
Lokacija danas:	Prilaz Đure Deželića 32
Lokacija nekad:	Prilaz Đure Deželića 32
Dat. projekta:	1. projekt za jednokatnicu 1882. 2. projekt za dogradnju II. kata, preinačeni nacrt za dogradnju 2. kata od XII/1909.
Dat. građ. dozv.:	1. građevinska dozvola za jednokatnicu 1882. 2. građevinska dozvola za nadogradnju 03. VII. 1909.
Dat. upor. dozv.:	1. uporabna dozvola za jednokatnicu 1883., 2. uporabna dozvola za nadogradnju izdana 27. I. 1910.
Projektant:	Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta", projekt u cijelosti potpisao J. Kaučić
Izvor:	PAZ
Napomena:	Za prvu varijantu dogradnje 2. kata 1909. za projektant je navedeno Građevno poduzetništvo "J. Kaučić i Jurdana, ovlaštenu graditelji". Projektant za dvorišnu dvokatnu kuću Vrbanić je Građevno poduzetništvo "J. Kaučić i Jurdana", datacija dozvole 03. VII. 1909. nije izvedena.

Godina 1909.

Građevina:	trokatna zgrada Društva za posmrtnu pripomoć
Investitor:	Društvo za posmrtnu pripomoć
Lokacija danas:	Gundulićeva 31
Lokacija nekad:	Gundulićeva 36
Dat. projekta:	31. XII. 1909.
Dat. građ. dozv.:	1909.
Dat. upor. dozv.:	1910.
Projektant:	Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta", projekt potpisao Kaučić
Izvor:	PAZ
Izmj. i dop. projekta	dogradnja 1964.
Napomena:	Prvobitnu varijantu projekta izradili Hönigsberg i Deutsch.

Godina 1910.

Građevina:	dogradnja II. kata kuće Mihalić
Investitor:	Ivan i Ljubica Mihalić
Lokacija danas:	Nazorova 4
Lokacija nekad:	Josipovačka cesta
Dat. projekta:	19. IX. 1909.
Dat. građ. dozv.:	11. X. 1909.
Dat. upor. dozv.:	03. VI. 1910.
Projektant:	Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta", projekt potpisao Kaučić
Izvor:	PAZ
Izmj. i dop. projekta:	Za Andriju pl. Mutafeliju 1922. projekt dvorišne kuće izradilo je Građevno poduzetništvo "Braća Kaučić-Gyiketta", a projekt je potpisao Gyiketta.

Godina 1910.

Građevina: **kuća Čobalj**
 Investitor: Josipa Čobalj
 Lokacija danas: Ilica 144
 Lokacija nekad: Ilica
 Dat. projekta: 1910.
 Dat. građ. dozv.: 13. VI. 1910.
 Dat. upor. dozv.: 16. XII. 1910.
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta"
 - tlocrte, presjek i statički proračun potpisao Gyiketta
 - pročelje potpisao Srećko Florschütz
 Izvor: PAZ

Godina 1910.

Građevina: **najamna vila Marković**
 Investitor: Apolonija Marković
 Lokacija danas: Nazorova 20
 Lokacija nekad: Adolfa Mošinskog
 Dat. projekta: 1910.
 Dat. građ. dozv.: 1910.
 Dat. upor. dozv.: 28. III. 1911.
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta", tlocrte potpisao Gyiketta, a pročelja S. Florschütz
 Izvor: PAZ
 Izmj. i dop. projekta: 1912. uređenje podruma u stan izvela Zagrebačka zidarska zadruga

Godina 1911.

Građevina: **zgrada društva "Ljubav bližnjega"**
 Investitor: društvo "Ljubav bližnjega"
 Lokacija danas: Nazorova 24
 Lokacija nekad: Adolfa Mošinskog 20
 Dat. projekta: 1911.
 Dat. građ. dozv.: 1911.
 Dat. upor. dozv.: 09. XII. 1911.
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta", projekt u cijelosti potpisao Gyiketta
 Izvor: PAZ

Godina 1912.

Građevina: **kuća Dobrowolsky**
 Investitor: Hermina i Dragutin Dobrowolsky
 Lokacija danas: Nazorova 2
 Lokacija nekad: Mošinskog 2, ugaonica Adolfa Mošinskog i Pejačevićeva trga
 Dat. projekta: 04. V. 1912.
 Dat. građ. dozv.: 17. VIII. 1912.
 Dat. upor. dozv.: 01. VII. 1913.
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta"
 - tlocrt, pročelje i statički proračun potpisao Srećko Florschütz
 Izvor: PAZ
 Izmj. i dop. projekta: 1928. pregradnja podruma u lokale; 1930. pregradnja podruma u lokale
 1960. adaptacija tavana

Godina 1913.

Građevina: **dogradnja trećeg kata i preuređenje pročelja kuće Kajfeš**
 Investitor: Andrija i Julijana Kajfeš
 Lokacija danas: Kačićeva 2a
 Lokacija nekad: Kačićeva 4
 Dat. projekta: 17. V. 1913.
 Dat. građ. dozv.: 11. VI. 1913.
 Dat. upor. dozv.: 1914.
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Kaučić-Florschütz-Gyiketta", tlocrte potpisao Gyiketta, pročelje potpisao Srećko Florschütz
 Izvor: PAZ

Godina 1915.

Građevina: **izgradnja uličnog balkona na kući Heinz**
 Investitor: Oskar i Alice Heinz
 Lokacija danas: Draškovićeve 13
 Lokacija nekad: Draškovićeve 13
 Dat. projekta: 1915.
 Dat. građ. dozv.: 1915.
 Dat. upor. dozv.: -
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Srećko Florschütz i drug", potpisao S. Florschütz
 Izvor: PAZ
 Izmj. i dop. projekta: na istoj je lokaciji kuća arh. S. Löwyja

Godina 1915/1916.

Građevina: **kuća Mihalić**
 Investitor: Ivan i Ljubica Mihalić
 Lokacija danas: Bosanska 21
 Lokacija nekad: Bosanska cesta
 Dat. projekta: prvi prijedlog ožujak 1915, drugi prijedlog 10. IV. 1916.
 Dat. građ. dozv.: 14. IV. 1916.
 Dat. upor. dozv.: - nije izvedeno
 Projektant: Srećko Florschütz, na istom projektu potpisi Stjepana Aranjoša i Otta Mundera
 Izvor: PAZ
 Izmj. i dop. projekta: 1924. za Stjepana i Mariju Žagar promjedbeni projekt izradio Josip Rakoš

Godina 1921.

Građevina: **adaptacija ulične kuće i dogradnja poslovne građevine u dvorištu kuće Kavić-Perok**
 Investitor: M. Kavić, I. Perok i St. Perok
 Lokacija danas: Masarykova 11
 Lokacija nekad: Marovska ul.
 Dat. projekta: 1921.
 Dat. građ. dozv.: 1921.
 Dat. upor. dozv.: dogradnja u dvorištu nije izvedena
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Srećko Florschütz i braća Hintermeier", projekt u cijelosti potpisao S. Florschütz
 Izvor: PAZ

Godina 1923.

Građevina: **dogradnja III. kata kuće Vasić**
 Investitor: D. Vasić
 Lokacija danas: Gundulićeva 23
 Lokacija nekad: Gundulićeva 23
 Dat. projekta: 1. projekt za dvokatnicu 1907, 2. projekt za nadogradnju III. kata 1923.
 Dat. građ. dozv.: 1. građevna dozvola 1907, 2. građevna dozvola 1923.
 Dat. upor. dozv.: -
 Projektant: 1. projekt za dvokatnicu izradili arhitekti Benedik i Baranyai, 2. projekt za dogradnju III. kata izradilo Građevno poduzetništvo "Srečko Florschütz i braća Hintermeier", statiku, tlocrte, pročelje i presjek potpisao Srečko Florschütz
 Izvor: PAZ
 Izmj. i dop. projekta: 1932. za gosp. Vasića načinjena preinaka dimnjaka, projektant Srečko Florschütz, ovlašeni graditelj

Godina 1923.

Građevina: **uredi i garaže Građevnog poduzetništva "Florschütz i braća Hintermeier"**
 Investitor: S. Florschütz i braća Hintermeier
 Lokacija danas: Petračićeva 15
 Lokacija nekad: Magazinska
 Dat. projekta: 1923.
 Dat. građ. dozv.: 1923.
 Dat. upor. dozv.: - izvedeno
 Projektant: Srečko Florschütz i braća Hintermeier, projekte potpisao J. Hintermeier
 Izvor: PAZ

Godina 1923.

Građevina: **stambeno-najamna kuća Paspas**
 Investitor: Leo i Maks Paspas
 Lokacija danas: Trg V. Mačeka 2
 Lokacija nekad: Prilaz Đ. Deželića
 Dat. projekta: 1923. i 1924.
 Dat. građ. dozv.: prva građevna dozvola 16. VI. 1923, druga građevna dozvola 03. VI. 1925.
 Dat. upor. dozv.: 03. I. 1925.
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Srečko Florschütz i braća Hintermeier", prvi prijedlog potpisao Hintermeier, drugi prijedlog potpisao S. Florschütz
 Izvor: PAZ

Godina 1924.

Građevina: **dogradnja tavana i prigradnja stambene kuće Marković-Žanić**
 Investitor: Dragica Marković i Franjo Žanić
 Lokacija danas: Maksimirska 25
 Lokacija nekad: -
 Dat. projekta: 1924.
 Dat. građ. dozv.: nije dobivena
 Dat. upor. dozv.: nije izvedeno
 Projektant: Građevno poduzetništvo "Srečko Florschütz i braća Hintermeier", projekt u cijelosti potpisao J. Hintermeier
 Izvor: PAZ
 Izmj. i dop. projekta: 1925. projekt za prigradnju kuhinje izradilo Građevno poduzetništvo "Srečko Florschütz i braća Hintermeier", potpisao J. Hintermeier

Godina 1926.

Građevina:	dogradnja mansarde na kući Vinski
Investitor:	Otto Vinski
Lokacija danas:	Krajiška 25
Lokacija nekad:	Krajiška 25
Dat. projekta:	1926.
Dat. građ. dozv.:	05. III. 1926.
Dat. upor. dozv.:	nije izvedeno
Projektant:	Građevno poduzetništvo "Srećko Florschütz i braća Hintermeier", projekt u cijelosti potpisao J. Hintermeier
Izvor:	PAZ
Izmj. i dop. projekta:	1927. za investitora Ljubicu i Josipa Črček projekt izradilo Građevno poduzetništvo "Srećko Florschütz i braća Hintermeier", projekt u cijelosti potpisao J. Hintermeier

Godina 1926.

Građevina:	prigradnja dvorišne dvokatne kuće Kraus
Investitor:	Lavoslav i Irma Kraus
Lokacija danas:	Marulićev trg 10
Lokacija nekad:	Mažuranićev trg 13
Dat. projekta:	1905. projektirali "Pilar-Mally-Bauda", IX/1926. prigradnja dvorišne dvokatne kuće, projektiralo Građevno poduzetništvo "S. Florschütz i braća Hintermeier", tlocrte potpisao J. Hintermeier
Dat. građ. dozv.:	nije izvedeno
Projektant:	IX/1926. prigradnju dvorišne dvokatne kuće projektiralo Građevno poduzetništvo "Srećko Florschütz i braća Hintermeier", tlocrte potpisao J. Hintermeier
Izvor:	PAZ
Izmj. i dop. projekta:	1933. pregradnju sobe potpisuju braća Carnelluti

Godina 1926.

Građevina:	dogradnja II. kata stambeno-najamne kuće Mladić Kučko
Investitor:	Stanko Mladić Kučko
Lokacija danas:	Trg Vlatka Mačeka 4
Lokacija nekad:	Prilaz Đure Deželića 82 (Trg P. Drapšina 4)
Dat. projekta:	1. projekt za jednokatnicu V/1926.
Dat. građ. dozv.:	1. građevna dozvola za jednokatnicu 06. VI. 1926, 2. građevna dozvola za dogradnju II. kata
Dat. upor. dozv.:	24. I. 1927.
Projektant:	1. projektant za jednokatnicu Stjepan Kundić, ovlaštenu graditelj, 2. projektant za dogradnju II. kata Građevno poduzetništvo "Srećko Florschütz i braća Hintermeier", usklađivanje projekta s izvedenim stanjem. Tlocrt I. i II. kata i pročelja potpisuje Srećko Florschütz, a tlocrt podruma i prizemlja Juraj Hintermeier
Izvor:	PAZ
Izmj. i dop. projekta:	Projekt dogradnje III. kata i tavana 1936. izrađuje Stjepan Kundić

Godina 1929.

Građevina:	uređenje parfumerije Luxol
Investitor:	Svratište Janje d. d.
Lokacija danas:	Teslina 7
Lokacija nekad:	Nikolićeva 7
Dat. projekta:	1929.
Dat. građ. dozv.:	28. XII. 1929.
Dat. upor. dozv.:	-
Projektant i izvođač:	ovlaštenu graditelj Srećko Florschütz, projekt potpisao S. Florschütz
Izvor:	PAZ
Izmj. i dop. projekta:	-

Godina 1929.

Gradjevina: **dogradnja III. kata kuće Riedl**
Investitor: Marija Riedl
Lokacija danas: Hatzova 21 (Ul. 8. maja 12)
Lokacija nekad: Hatzova 21
Dat. projekta: 1. projekt 1896, 2. projekt za dogradnju III. kata od III/1929.
Dat. građ. dozv.: za dogradnju trećeg kata 10. VII. 1929.
Dat. upor. dozv.: za dogradnju trećeg kata 26. VI. 1930.
Projektant: 1. projektant prvog projekta Atelier H. Ehrlich, 2. projektant za dogradnju trećeg kata Srečko Florschütz, ovlašteni graditelj
Izvor: PAZ

Godina 1930.

Gradjevina: **adaptacija i prigradnja trokatnice Michl**
Investitor: Slava Michl
Lokacija danas: Marulićev trg 3
Lokacija nekad: Marulićev trg 3
Dat. projekta: 1. projekt 1909.
Dat. građ. dozv.: 26. XI. 1930. projekt za adaptaciju i prigradnju trokatnice projektira Srečko Florschütz
Dat. upor. dozv.: 1. uporabna dozvola 1910, 2. adaptacija i prigradnja nije izvedena
Projektant: 1. projekt 1909. radi Ivan Hražinsky, 2. projekt 1930. radi Srečko Florschütz, ovlašteni graditelj
Izvor: PAZ

Literatura • Bibliography

1. **Der Hazarijan Vukić, A.** (1995), *Arhitektura Aladara Baranyaia u Zagrebu*, "Život umjetnosti", XXX (56/57): 28-43, Zagreb
2. *** (1933), *Državna srednja tehnička škola u Zagrebu 1882/1883-1932/1933*, I izdanje, Zagreb
3. **Čorak, Ž.** (1981), *U funkciji znaka, Drago Ibler, Hrvatska arhitektura između dva rata*, Zagreb
4. **Frampton, K.** (1992), *Moderna arhitektura, Kriička povijest*, Globus, Zagreb
5. **Jurić, Z.** (1995), *Arhitekt Vjekoslav Bastl - radovi 1901.-1910.*, "Život umjetnosti", XXX (56/57): 44-57, Zagreb
6. **Jurić, Z.** (1995), *Herojski prolog u modernu I/VI, Od kasnog historicizma k secesiji*, "Čovjek i prostor", XLII (5-12): 52-53, Zagreb
7. **Jurić, Z.** (1996), *Herojski prolog ka moderni II/VI, Početak direktnog sukoba arhitektonskih generacija*, "Čovjek i prostor", XLIII (1/2): 50-51, Zagreb
8. **Jurić, Z.** (1996), *Josip Marković, Viktor Kovačić, Aladar Baranyai i Lav Kalda u poduzeću Pilar & Mally & Bauda 1900 -1907*, "Arhitektura", (1): 105-113, Zagreb
9. **Kranjčević, J.** (1992), *Florschütz Felix (Srećko) 1882-1960.*, magistarski rad, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
10. **Kranjčević, J.** (1994), *Graditelj Srećko Florschütz*, "Prostor", 2 (1-2): 135-151, Zagreb
11. **Kranjčević, J.** (1994), *Jedinstven primjer sveobuhvatnog dizajna ruralnih naselja u Hrvatskoj, Obnova izgorjelog sela Kolarec*, "Sociologija sela", 32 (3/4): 123-287, Zagreb
12. *** (1993), *Križevci - grad i okolica (Umjetnička topografija Hrvatske)*, Kolarec: 328, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb
13. **Laslo, A.** (1983/1984), *Arhitektonski vodič, Individualno stanovanje*, "Arhitektura", XXXVI/XXXVII (186-188): 120-133, Zagreb
14. **Laslo, A.** (1984/1985), *Gradnja Zagreba na prijelomu stoljeća, Rudolf Lubinsky, realizacija u Zagrebu - vodič*, "Arhitektura", XXXVII-XXXVIII (189-195): 159-208, Zagreb
15. **Laslo, A.** (1995), *Arhitektura modernog građanskog Zagreba*, "Život umjetnosti", XXX (56/57): 58-71, Zagreb
16. **Premierl, T.** (1989), *Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Nova tradicija*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb
17. **Radović-Mahečić, D.** (1995), *Slavko Löwy - Humano mjerilo stanovanja i rada*, "Život umjetnosti", XXX (56/57): 72-83, Zagreb

Summary • Sažetak**The Architect Srećko (Felix) Florschütz**

New Contributions for Understanding an Architectural Opus

Further research into the architecture of Srećko Florschütz (1882-1960) was carried out in the Zagreb Historical Archives. More than twenty new projects were discovered, which doubled the current insight into Florschütz's work. We now know of almost fifty designs of various kinds of buildings, which gives a more complete insight into his work and into the level of architecture in Zagreb and Croatia. Although Florschütz worked until almost the mid-fifties, the newly discovered designs are from Zagreb and date from 1909-1930. No registry books of building contractors for whom Florschütz worked have been found, his legacy contains two photographs of completed houses on unknown locations, there are no corroborated data about his work between 1930 and 1936, and his work did not provoke any discussion in professional circles. Therefore, this paper is a contribution to understanding his architectural work, and the activities of the building contractors he worked with.

Florschütz cooperated with four building firms whose owner or part-owner he was. These were: Kaučić-Florschütz-Gyiketta, Srećko Florschütz and Co., Srećko Florschütz and the Hintermeier Bros., and finally just Srećko Florschütz. Each contracting firm performed complete building services: designing, acquiring a building permit, construction, and acquiring a use permit.

Florschütz's entire work is divided into three stages: the first from 1909 to 1920, the second from 1920/21 to 1930, and the third from 1938 to 1956. Although there is oral data that Florschütz worked in Slovenia from 1930 to 1936, no proof has been found. All the stages are of equal quality. The first is characterized by an avant-garde approach to designing with a pronounced desire for abstract expression. The second is more strongly representational with the use of historicist forms, and wanes at the end of the twenties. The main characteristic of the third stage is honouring regional characteristics in design.

Srećko Florschütz designed and built a large number of buildings for various purposes: small family homes, villas, residential and business blocks, factories, cinemas, town halls, buildings for agricultural co-operatives, and so on. He also designed furniture, planned and rebuilt an entire gutted village, took part in architectural competitions and exhibitions, and had a great knowledge of art. He belongs to the group of very versatile, excellent and productive architects of his time.

Jasenska Kranjčević

PROSTOR

ISSN 1330-0652
CODEN PORREV
UDK • UDC 71/72

GOD. • VOL. 5(1997)
BR. • NO. 2(14)
STR. • PAG. 201-400
ZAGREB, 1997.

srpanj - prosinac • July - December

J. Kranjčević: Graditelj Srećko (Feliks) Florschütz

Pag. 273-294